

Nr 432

Av herr **Helén**, om rätt till skatteavdrag för amortering av studieskulder och för periodiska understöd åt studerande.

Det har nu gått mer än tio år sedan 1944 års skattekommitté tog itu med frågan om en rättvisare behandling i skattehänseende av studiebidrag och studieskulder. Den lade 1950 fram ett förslag till modernisering av skattelagarna beträffande avdragsbestämmelserna för periodiskt understöd till studerande och studiekostnader. Två år senare anhöll riksdagen på förslag av bevillingsutskottet i en skrivelse till Kungl. Maj:t om proposition i frågan, om möjligt till 1953 års riksdag. Någon sådan har ännu inte kommit.

Frågan remitterades till 1950 års skattelagssakkunniga, som emellertid har låtit den stå tillbaka för andra uppgifter, trots att riksdagen i sin skrivelse klart markerat sitt intresse för en snabb lösning.

Hemmen inom socialgrupp III svarar fortfarande för en ytterst ringa del av den ungdom, som ägnar sig åt högre studier. Det är därför ett demokratiskt intresse, som ofta har påpekats, att särskilda åtgärder vidtages för att vidga rekryteringsbasen. Det är naturligt att ungdomar från hem, som inte är särskilt välplacerade, drar sig för att skaffa sig studieskulder, som de sedan får kämpa med i decennier. Stipendiemöjligheterna är klart otillräckliga, och de skattelättnader, som 1944 års skattekommitté föreslog, skulle, även om de är begränsade, för många betyda, att de högre studierna skulle te sig mindre ekonomiskt riskabla än vad de nu gör.

I de fall där föräldrar eller andra anhöriga har möjlighet att ge ett visst periodiskt understöd till studierna, skulle det innebära en väsentlig lättnad, om givarna finge rätt att i sina deklarationer göra avdrag för sina bidrag. Det skulle också i motsvarande grad minska den nödvändiga skuldsättningen.

För de ca 30 procent av studenterna, som för närvarande till väsentlig del måste finansiera sina studier med hjälp av banklån, har skuldbördan på grund av stigande studiekostnader blivit mer och mer betungande. Att procentsiffran inte är högre är för övrigt ett uttryck för den snäva rekrytering, som de ekonomiska hindren bidrar till.

De nuvarande bestämmelserna medger inte avdrag för amorteringar. Rätt till amorteringsavdrag skulle dels uppmuntra ungdomar med begränsade ekonomiska resurser att studera, dels ge en avgörande lättnad åt de många akademiker och andra som nu har en svår ekonomisk kamp att utkämpa

för att jämsides med familjebildning klara av amortering av sina studieskulder. Särskilt under den första tiden efter examens avläggande kan den ekonomiska situationen bli särskilt besvärlig, då inkomsterna ännu är låga och utgifterna särskilt stora. En skattelättnad skulle dessutom minska klyftan mellan dem som tvingats skuldsätta sig för att nå sitt studiemål och dem som inte har behövt göra det.

Det är väl motiverat med en avdragsrätt för amortering av de kostnader som utbildningen medför. Det synes dock naturligt, att man i första hand inriktar sig på en lösning av frågan om avdragsrätt för amortering av studieskulder och rätt för givaren av periodiska studieunderstöd att göra motsvarande avdrag.

Det vore i linje med de intentioner i denna fråga, som riksdagen år 1952 gav uttryck för, att behandlingen av de här berörda frågorna gavs förtur på arbetsordningen för 1950 års skattelagssakkunniga, så att proposition kunde framläggas vid nästa års riksdag.

Med stöd av det som här anförts får jag hemställa,

att riksdagen i en skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om att proposition framläggas vid 1956 års riksdag om

1. rätt till avdrag för amortering av studieskulder;
2. rätt till avdrag för periodiska understöd åt studerande.

Stockholm den 26 januari 1955

Gunnar Helén
